

ANALÝZA UKAZATELŮ KVALITY REGULACE – APLIKACE NA ČLENSKÉ ZEMĚ EU¹

Veronika Bachanová

Měření úrovně regulace v zemi a zachycení této míry způsobem, který by dovoľoval posouzení úrovně regulace v čase a navíc ještě dovoľoval provádět mezinárodní komparaci, je velmi obtížné.

Jedním z důvodů je nejednotné chápání pojmu regulace. Na regulaci lze nahlížet velmi široce a chápat ji jako veškerou činnost vlády, jejíž cílem je ovlivnit či usměrnit aktivity soukromého sektoru. V tomto širokém pojetí můžeme pod pojem regulace zařadit jak veškerá hospodářsko-politická opatření vlády, tak veškerou legislativu. Běžně se setkáme s tím, že je pojem regulace zužován. Regulace je v tomto užším pojetí rozdělena na regulaci ekonomickou a sociální. Do kategorie ekonomické regulace řadíme ty aktivity vlády, které jsou orientovány na ovlivňování podmínek v určitých odvětvích (podpora konkurence, regulace přirozených monopolů a oblasti poskytování veřejných statků či spíše statků veřejného zájmu), do skupiny sociální regulace řadíme aktivity zaměřené na ochranu zdraví a bezpečnosti pracujících a spotřebitelů. Toto zúžené chápání regulace již regulací nerozumí přerozdělovací procesy a stimulační regulaci (makroekonomickou hospodářskou politiku). Hodnota ukazatele výše regulace je tedy do značné míry ovlivněna konkrétním chápáním obsahu tohoto pojmu.

Další komplikací spojenou s vyjádřením míry regulace v zemi je otázka měřitelnosti jednotlivých regulačních opatření a vyčíslení jejich podílu na celkové regulaci. Jak již bylo naznačeno, regulační opatření mohou nabývat mnoha podob. Může se jednat například o vládnou stanovenou minimální mzdu, stanovené emisní limity, hygienické normy, regulaci cen některých komodit či legislativu upravující pracovní právní či obchodní vztahy. Posouzení všech kvalitativních a kvantitativních aspektů těchto regulačních opatření, zohlednění jejich prospěšnosti a účelnosti je věcí neskonalou. Stejně obtížné a do jisté míry subjektivní je potom pokus o číselné postavení těchto opatření.

Jednou z možností velmi hrubého vyjádření výše regulace v zemi je srovnání podílu vládních (veřejných) výdajů na hrubém domácím produktu. Tento ukazatel do značné míry zachycuje podíl státu v hospodářství, a tedy vypovídá i o výši regulace v zemi. Nevýhoda tohoto ukazatele ovšem spočívá ve skutečnosti, že nepostihuje veškerá regulační opatření (například cenovou regulaci, pracovní-právní legislativu atd.) a také nezohledňuje jejich kvalitu. Pokud chceme zachytit výši regulace a navíc zohlednit její kvalitu, musíme se spokojit s tzv. měkkými daty a využít ukazatelů kvality regulace publikovaných některými mezinárodními organizacemi nebo čerpat z výstupů soukromých společností.

At' již se rozhodneme regulaci posuzovat jakkoli, jednotlivé ukazatele kvality a výše regulace by měly pro jednotlivé země poskytovat srovnatelné výsledky. Čím vyšší je podíl státu v hospodářství (vyšší podíl veřejných výdajů na HDP), tím nižší pravděpodobně bude kvalita regulace. Pokud budeme aplikovat poznatky teorie veřejné volby a na veškeré ekonomické

---

¹ Tento příspěvek vznikl při řešení projektu Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky (identifikační kód 1M0524).

subjekty, a tedy i na politiky či úředníky, budeme pohlížet jako na osoby, které usilují o maximalizaci vlastního prospěchu, potom čím vyšší je podíl státu v hospodářství v zemi, tím větší prostor se otvírá pro potenciální korupci či úmyslnou neprůhlednost a zdoluhavost jednotlivých regulačních opatření či procedur. U zemí s vyšším podílem veřejných výdajů na HDP lze tedy očekávat i nižší kvalitu regulačních opatření.

Následující příspěvek si klade za cíl ověřit platnost následujících hypotéz:

- jednotlivé ukazatele kvality regulace poskytují srovnatelné výsledky,
- s růstem podílu státu v hospodářství kvalita regulace klesá.

Srovnání ukazatelů regulace je prováděno na vzorku 25 členských zemí Evropské unie.

Měření úrovně a kvality regulace

Jak již bylo řečeno v úvodu, měření úrovně regulace v zemi a zachycení této míry způsobem, který by dovoľoval posouzení úrovně regulace v čase a navíc ještě umožňoval provádět mezinárodní komparaci, je velmi problematické. I přes tyto obtíže existuje řada ukazatelů, které lépe či hůře zachycuje výši a kvalitu regulace v zemi.

Spíše orientačním ukazatelem, který postihuje výši regulace v zemi, je podíl veřejných výdajů na HDP. Tento ukazatel, který zachycuje míru vměšování státu do hospodářství, vypovídá do značné míry i o výši regulace v zemi. Regulace je zde pojímána velmi široce a v podstatě zahrnuje všechny aktivity vlády (včetně výše přerozdělování). Tento ukazatel nepostihuje ovšem ty regulační aktivity, jejichž vliv na výši veřejných výdajů je zanedbatelný. Takovým regulačním opatřením je např. cenová regulace či legislativa regulativního charakteru (hygienické normy, emisní limity, pracovně-právní legislativa atd.). Výše vládních výdajů také nedokáže zohlednit kvalitu uplatňovaných regulačních opatření. Tabulka zachycuje podíl vládních (veřejných) výdajů na HDP v období 1996-2004 ve 25 členských zemích Evropské unie.

Tabulka č. 1: Podíl celkových vládních (veřejných) výdajů na HDP

země	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Irsko	39,7	37,2	34,9	34,5	31,9	33,5	33,9	34,4	34,3
Lotyšsko	37,9	38,3	40,4	42,9	38,4	35,2	34,5	34,1	34,7
Litva	37,4	36,8	41,3	42,3	37,9	36,5	35,8	35,7	36,2
Estonsko	42,1	39,2	39,3	42,6	38,2	36,9	36,6	35,8	37,3
Španělsko	43,7	41,8	41,4	40,2	40,0	39,6	39,9	39,6	40,5
Velká Británie	43,0	41,4	40,2	39,7	39,8	40,9	41,7	43,3	43,9
Kypr	-	-	37,3	37,4	37,7	38,9	40,6	45,4	44,0
Česká republika	42,8	42,4	43,8	42,9	42,1	45,1	46,9	53,2	44,5
Lucembursko	45,4	43,6	42,1	41,6	38,5	39,1	43,7	45,1	46,0
Německo	50,3	49,3	48,8	48,7	45,7	48,3	48,7	48,8	47,5
Polsko	51,2	50,2	48,5	48,1	44,9	47,6	48,9	48,1	-
Slovinsko	-	-	-	-	48,2	47,9	48,1	48,2	47,8
Slovenská republika	61,5	65,0	60,8	56,9	59,9	51,5	50,9	39,2	48,0
Malta	-	-	-	-	41,7	44,1	45,6	50,3	48,1
Portugalsko	45,8	44,8	44,1	45,3	45,2	46,3	46	47,6	48,4

Itálie	53,2	51,1	49,9	48,9	49	49	48,4	49,3	48,5
Nizozemí	49,6	48,2	47,2	46,9	45,3	46,7	47,8	49,0	48,6
Maďarsko	-	-	-	49,9	47,7	48,7	52,6	49,8	49,2
Belgie	52,9	51,4	50,7	50,1	49,3	49,4	50,2	51,0	49,3
Finsko	59,7	56,4	52,8	52,1	49,1	49,2	50,0	50,8	50,7
Rakousko	55,4	53,1	53,4	53,2	51,4	50,9	50,6	50,8	50,7
Řecko	49,2	47,8	47,8	47,6	52,1	50,1	50,0	50,1	52,0
Francie	54,7	54,1	53,0	53,0	51,8	51,7	52,7	53,6	53,8
Dánsko	59,8	58	57,6	56,3	54,8	55,5	56,2	56,4	56,3
Švédsko	65,3	63,0	60,7	60,3	57,4	57,0	58,4	58,7	57,2

Zdroj: Eurostat

Mezi ukazatele, které vypovídají o kvalitě regulace v zemi patří ukazatel kvality regulace Světové banky.² Ukazatel kvality regulace posuzuje výši a kvalitu regulace uplatňované vládou. Na jednotlivá regulační opatření je nahlíženo z pohledu zachování funkcí tržního mechanismu. U regulačních opatření je zkoumáno, zda tato opatření nevytváří bariéry působení tržního mechanismu a zda jsou uplatňována skutečně jen tam, kde trh selhává. Hodnota ukazatele kvality regulace se pohybuje v rozmezí -2,5 až +2,5. Vyšší hodnota ukazatele značí vyšší úroveň regulační kvality. Hodnotu ukazatele kvality regulace Světové banky pro 25 členských zemí Evropské unie v období let 1996–2004 zachycuje tabulka 2.

Tabulka č. 1: Kvalita regulace Světové banky

země	1996	1998	2000	2002	2004
Finsko	1,50	1,51	1,81	1,96	1,79
Nizozemí	1,77	1,51	1,91	1,90	1,67
Lucembursko	1,50	1,27	1,90	1,93	2,02
Velká Británie	1,82	1,60	1,69	1,78	1,62
Dánsko	1,64	1,40	1,41	1,74	1,76
Švédsko	1,46	1,14	1,39	1,70	1,54
Rakousko	1,51	1,21	1,53	1,67	1,41
Irsko	1,58	1,54	1,70	1,63	1,63
Německo	1,54	1,19	1,38	1,57	1,29
Portugalsko	1,46	1,19	1,05	1,47	1,14
Španělsko	1,16	1,16	1,39	1,40	1,13
Belgie	1,32	1,07	0,76	1,47	1,25
Estonsko	1,41	1,06	1,33	1,41	1,61
Francie	1,18	0,97	0,78	1,22	0,91
Kypr	0,78	1,13	1,08	1,23	1,23
Maďarsko	0,60	1,15	1,12	1,19	1,22
Itálie	0,86	0,81	0,78	1,13	0,97
Řecko	0,80	0,83	0,93	1,12	0,85
Česká republika	1,18	0,78	0,67	1,12	0,97
Malta	0,22	0,55	0,45	1,11	1,30
Litva	0,38	0,21	0,52	1,04	1,16

² Tento ukazatel je jedním z dílčích ukazatelů zkonstruovaných v rámci hodnocení institucionální kvality (Government Matters).

Lotyšsko	0,53	0,72	0,53	0,92	1,02
Slovinsko	0,50	0,74	0,66	0,85	0,89
Slovenská republika	0,27	0,29	0,37	0,75	1,15
Polsko	0,45	0,83	0,62	0,65	0,64

Zdroj: Světová banka

K posouzení úrovně a kvality regulace lze použít dále indikátor regulace trhu produkce, publikovaný Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD). Ukazatel kvality regulace trhu produkce je váženým průměrem dvou složek: *vnitřních a vnějších regulačních opatření vlády*. Do vnitřních regulačních opatření vlády spadají veškeré vládní aktivity, které nějakým způsobem ovlivňují chování ekonomických subjektů na domácím trhu produkce. Vnější regulační opatření odrážejí existující bariéry zahraničního obchodu a překážky vstupu zahraničních subjektů na domácí trh. Vnitřní regulační opatření se do ukazatele kvality regulace promítají 59 procenty (váha 0,59) a vnější regulační opatření 41 procenty (váha 0,49). Ukazatel kvality regulace trhu produkce se pohybuje v rozmezí 0-6, vyšší číslo značí vyšší regulaci. Tabulka č. 2 zachycuje výši ukazatele kvality regulace trhu produkce 19 členských zemí EU.

Tabulka č. 2: **Jednotlivé komponenty indikátoru regulace trhu produkce**

	vnitřní regulační opatření		bariéry zahraničního obchodu		regulace trhu produkce	
	1998	2003	1998	2003	1998	2003
Velká Británie	1,4	1,2	0,6	0,4	1,1	0,9
Dánsko	1,8	1,2	0,9	0,8	1,5	1,1
Irsko	1,9	1,4	0,8	0,5	1,5	1,1
Švédsko	2,0	1,5	1,4	0,8	1,8	1,2
Finsko	2,7	1,7	1,1	0,6	2,1	1,3
Lucembursko	-	1,6	-	0,7	-	1,3
Belgie	2,6	2,0	1,1	0,3	2,1	1,4
Německo	2,4	1,9	0,9	0,6	1,9	1,4
Nizozemí	2,3	1,7	0,9	0,7	1,8	1,4
Rakousko	2,1	1,7	1,3	0,7	1,8	1,4
Slovenská republika	-	1,3	-	1,6	-	1,4
Portugalsko	2,7	2,0	1,1	0,8	2,1	1,6
Španělsko	2,7	2,1	1,6	0,7	2,3	1,6
Česká republika	2,9	2,2	3,1	0,9	3,0	1,7
Francie	3,0	2,1	1,5	1	2,5	1,7
Řecko	3,3	2,2	1,9	1,2	2,8	1,8
Itálie	3,5	2,3	1,5	1,1	2,8	1,9
Maďarsko	2,7	2,3	1,9	1,4	2,5	2,0
Polsko	3,7	2,9	4,3	2,4	3,9	2,8
Estonsko	-	-	-	-	-	-
Kypr	-	-	-	-	-	-
Litva	-	-	-	-	-	-
Lotyšsko	-	-	-	-	-	-
Malta	-	-	-	-	-	-
Slovinsko	-	-	-	-	-	-

Zdroj: OECD

O výši a kvalitě regulace vypovídá také index ekonomické svobody (Index of Economic Freedom), který každoročně publikuje společnost Heritage Foundation (HF) ve spolupráci s Wall Street Journal. V rámci indexu je posuzováno 10 kategorií – obchodní politika, daňové břemeno, vládní intervence, monetární politika, zahraniční investice, bankovní sektor, ceny a mzdy, vlastnická práva, regulace a úroveň šedé ekonomiky. Každý z dílčích ukazatelů indexu může dosahovat hodnoty 1,0 až 5,0. Nižší hodnota značí regulaci slučitelnou s trhem, která nedeformuje podněty a samotné jednání ekonomických subjektů.³ Tabulka č. 3 zachycuje vývoj indexu ekonomické svobody členských zemí EU v období 1994-2004.

Tabulka č. 3: **Index ekonomické svobody členských zemí EU v období let 1994-2004⁴**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Estonsko	2,4	2,44	2,46	2,42	2,29	2,19	1,89	1,73	1,68	1,76	1,65
Irsko	2,15	2,14	2,14	1,91	1,88	1,81	1,60	1,73	1,73	1,74	1,7
Lucembursko	-	1,99	1,96	1,96	1,95	1,84	1,79	1,88	1,68	1,71	1,63
Dánsko	-	2,13	1,89	2,11	2,13	2,29	2,1	1,79	1,71	1,80	1,76
Velká Británie	1,75	1,85	1,95	1,85	1,81	1,85	1,78	1,83	1,88	1,79	1,75
Nizozemí	-	1,89	1,88	2,03	2,01	2,03	1,84	2,03	2,00	2,04	1,95
Švédsko	2,63	2,53	2,25	2,24	2,20	2,15	2,03	1,88	1,88	1,90	1,89
Česká republika	2,38	2,33	2,29	2,42	2,14	2,20	2,10	2,29	2,35	2,39	2,36
Litva	-	3,50	3,05	2,98	2,90	2,84	2,53	2,35	2,21	2,19	2,18
Finsko	-	2,34	2,17	2,09	2,19	2,06	2,04	1,89	1,85	1,95	1,90
Itálie	2,58	2,56	2,41	2,34	2,24	2,21	2,21	2,28	2,31	2,26	2,28
Kypr	-	2,64	2,63	2,64	2,66	2,68	2,11	2,13	2,09	1,95	2,13
Německo	2,15	2,26	2,25	2,36	2,26	2,24	2,04	2,00	2,03	2,03	2,00
Rakousko	2,09	2,06	2,03	2,08	2,08	1,98	2,03	2,08	2,08	2,08	2,09
Slovenská republika	2,88	3,18	3,18	3,31	3,38	3,18	2,85	2,76	2,71	2,44	2,43
Španělsko	2,2,54	2,73	2,50	2,40	2,41	2,51	2,49	2,41	2,31	2,31	2,34
Belgie	-	2,06	2,03	2,05	2,06	2,14	2,10	2,10	2,10	2,19	2,13
Lotyšsko	-	3,24	2,91	2,84	2,74	2,69	2,49	2,49	2,30	2,36	2,31
Portugalsko	2,80	2,60	2,41	2,41	2,31	2,34	2,33	2,30	2,40	2,38	2,44
Maďarsko	2,93	2,98	3,04	2,94	2,89	2,42	2,38	2,23	2,55	2,60	2,40
Slovinsko	-	3,74	3,45	3,15	3,05	3,20	3,01	3,25	2,86	2,75	2,64
Malta	3,44	3,24	3,25	3,15	3,14	3,09	2,84	2,78	2,76	2,51	2,33
Polsko	3,46	3,24	3,09	2,91	2,83	2,84	2,64	2,60	2,83	2,81	2,54
Řecko	3,15	2,95	2,81	2,89	2,88	2,69	2,69	2,84	2,79	2,80	2,80
Francie	2,30	2,31	2,33	2,34	2,34	2,44	2,49	2,85	2,74	2,63	2,63

Zdroj: Heritage Foundation

³ Podrobné hodnocení pro jednotlivé země v období 1994-2004 je k dispozici na WWW stránkách: <http://www.heritage.org/research/features/index/search.cfm> (20.12. 2005).

⁴ Index ekonomické svobody, publikovaný Heritage Foundation v daném roce, neodráží úroveň ekonomické svobody v tomto roce, ale je odrazem situace ve dvou letech předešlých (např. index ekonomické svobody za rok 2005 odpovídá úrovni regulace v druhé polovině roku 2003 a první polovině roku 2004). Stejně pravidlo tedy platí i pro jednotlivé komponenty tohoto indexu. V dalším textu jsou data publikovaná Heritage Foundation pro daný rok vedena pod hlavičkou roku, jehož stav odrážejí (data publikovaná v roce 2005 jsou použita pro rok 2004).

Srovnání jednotlivých ukazatelů výše a kvality regulace

Všechny výše uvedené ukazatele úrovně regulace v zemi, pokud tedy skutečně vypovídají o téže skutečnosti, by měly být silně vzájemně závislé. Hodnota, kterou tyto ukazatele v jednotlivých letech přisuzují konkrétním státům by tedy měla být srovnatelné, respektive hodnoty ukazatelů silně korelovány. Silnou korelaci lze jistě očekávat mezi ukazateli kvality regulace (WB), kvality regulace trhu produkce (OECD) a indexem ekonomické svobody (HF). Všechny tři ukazatele hodnotí kvalitu regulace – slučitelnost uplatňovaných regulačních opatření s tržním mechanismem.

Určitou vzájemnou závislost lze očekávat také mezi výše zmíněnými třemi ukazateli a podílem veřejných výdajů na HDP. Podíl veřejných výdajů na HDP umožňuje do jisté míry zachytit výši regulace v zemi, nezohledňuje však její kvalitu. Na druhou stranu, čím vyšší je míra regulace v zemi, tím širší prostor se otvírá možné neefektivnosti a umělému vytváření a ovlivňování regulačních opatření v osobní prospěch jednotlivců (politiků, úředníků). Určitá vzájemná závislost mezi ukazateli se tedy dá očekávat.

Nutno ještě upozornit na skutečnost, že v případě ukazatele kvality regulace (WB) vyšší hodnota ukazatele značí vyšší kvalitu regulace. V případě zbylých tří ukazatelů: indexu ekonomické svobody (HF), ukazatele regulace trhu produkce (OECD) a podílu veřejných výdajů na HDP vyšší hodnota ukazatele naopak značí vyšší regulaci. Pokud tedy zkoumáme vzájemný vztah těchto čtyř ukazatelů, nesmíme zapomenout, že v případě ukazatele kvality regulace Světové banky bude možný vzájemný vztah se zbylými třemi ukazateli vyjádřen negativní korelací.

Vzájemný vztah jednotlivých ukazatelů je zkoumán na základě údajů publikovaných pro rok 2004 na vzorku 25 členských zemí EU. Vzhledem ke skutečnosti, že údaje o výši ukazatele regulace trhu produkce pro rok 2004 nejsou k dispozici, při zkoumání vzájemného vztahu s ostatními ukazateli jsou použity údaje pro rok 2003. Vzájemný vztah s ostatními ukazateli je tedy u „regulace trhu produkce“ zkoumán pro rok 2003.

Tabulka č. 4: Vzájemná závislost mezi vykazovanou úrovní regulace (2004)

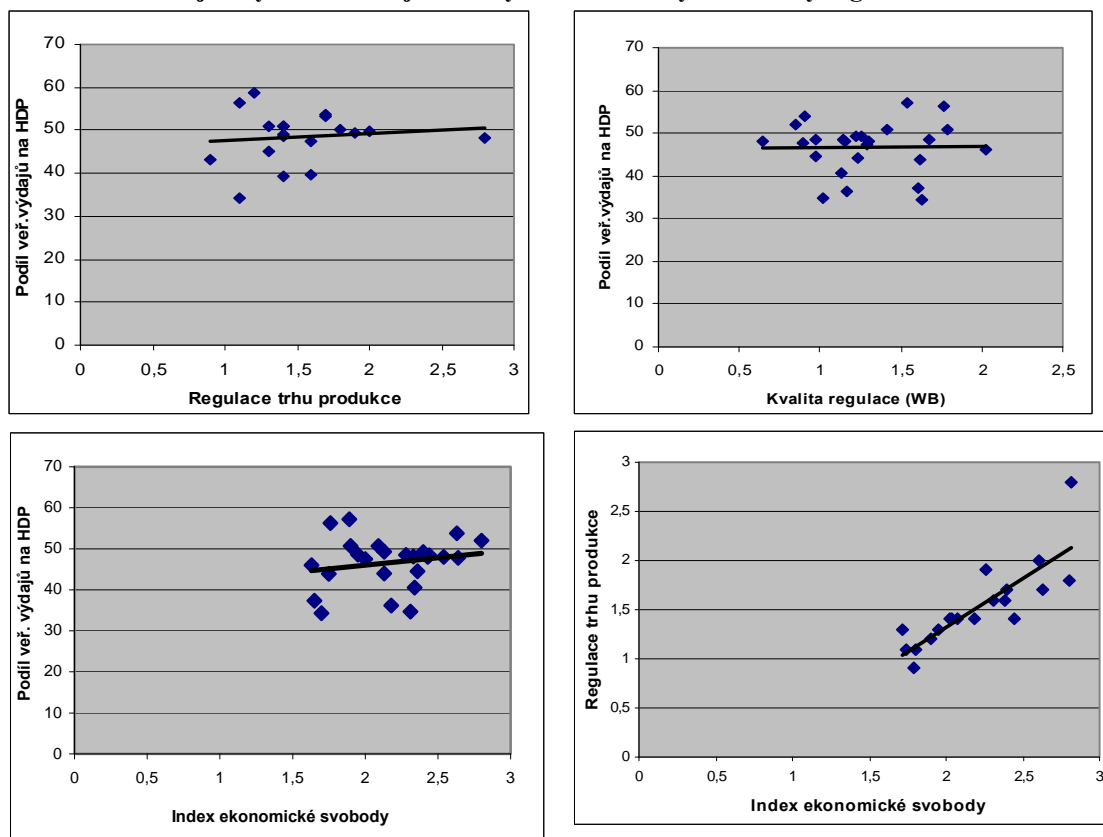
	vládní výdaje (% HDP)	kvalita regulace (WB)	index ekonomické svobody (HF)	regulace trhu produkce ¹⁾ (OECD)
vládní výdaje (% HDP)	1			
kvalita regulace (WB)	0,01	1		
index ekonomické svobody (HF)	0,2	- 0,90	1	
regulace trhu produkce ¹⁾ (OECD)	0,11	- 0,78	0,83	1

Poznámka¹⁾: údaje za rok 2003

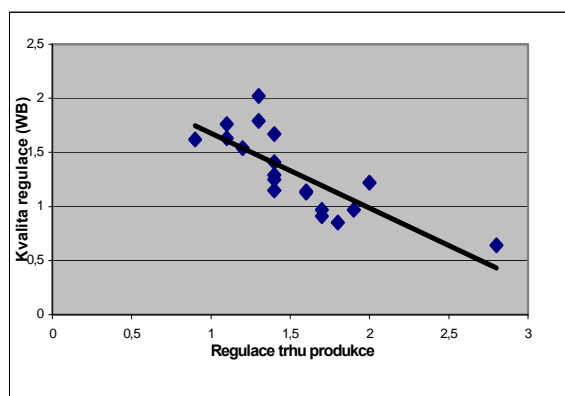
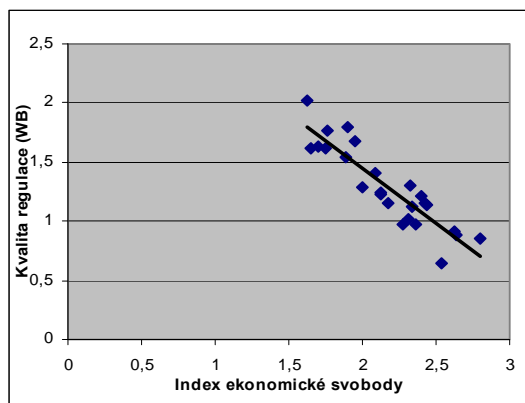
Tabulka č. 4 zachycuje vzájemný vztah jednotlivých ukazatelů výše a kvality regulace. Z tabulky je zřejmé, že ukazatel regulace trhu produkce (OECD) je relativně silně korelován s ukazateli kvality regulace Světové banky a indexem ekonomické svobody Heritage Foundation. Stejně tak vztah mezi kvalitou regulace Heritage Foundation a Světovou bankou je

silný, koeficient korelace v tomto případě dosahuje hodnoty $-0,9$.⁵ Naopak žádný prokazatelný vzájemný vztah nebyl zaznamenán mezi podílem veřejných výdajů na HDP a zbylými třemi ukazateli. Vzájemný vztah mezi jednotlivými ukazateli kvality regulace pro 25 členských zemí EU ilustruje graf 1.

Graf č. 1: Vzájemný vztah mezi jednotlivými ukazateli výše a kvality regulace v roce 2004

⁵ Oba ukazatele jsou negativně korelovány. V případě kvality regulace WB značí vyšší hodnota ukazatele vyšší kvalitu regulace. V případě indexu ekonomické svobody je tomu právě naopak. Nižší hodnota indexu značí vyšší kvalitu regulace.

Zdroj: vlastní výpočty

Závěr

Hypotéza o tom, že jednotlivé ukazatele kvality regulace poskytují relativně srovnatelné výsledky se potvrdila. Mezi třemi ukazateli kvality regulace - kvalita regulace Světové banky, index ekonomické svobody Heritage Foundation a ukazatel regulace trhu produkce Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj - byla zaznamenána silná vzájemná závislost.

Žádná prokazatelná závislost nebyla nalezena mezi podílem veřejných výdajů na HDP a ostatními třemi ukazateli. Druhá hypotéza, že s růstem podílu státu v hospodářství klesá kvalita regulace, se nepotvrdila. Naopak se ukázalo, že mezi kvalitou regulace a vyšší podílu státu v hospodářství, měřeném jako podíl veřejných výdajů na hrubém domácím produktu, neexistuje u zemí Evropské unie žádný prokazatelný vztah.

Literatura

- [1] BEACH, W. W. – MILES, M. A. *Explaining the Factors of the Index of Economic Freedom*. Heritage Foundation, Index of Economic Freedom, 2005. Dostupný na: <http://www.heritage.org/research/features/index/search.cfm> [20.12.2005].
- [2] CONWAY, P. – JANOD, V. – NICOLETTI, G. *Product Market Regulation in OECD Countries: 1998 to 2003*. OECD Working Paper, 2005.
- [3] HAVRYLYSHYN, O. – VAN ROODEN, R. *Institutions Matter in Transition, but so do Policies*. IMF Working Paper, 2000, no. 00/70.
- [4] HERITAGE FOUNDATION. *Index of Economic Freedom*. Dostupný na: <http://www.heritage.org/research/features/index/pastscores.cfm> [21.12.2005].
- [5] KAUFMANN, D. – KRAAY, A. – MASTRUZZI, M. *Governance Matters III: Governance Indicators for 1996–2002*. World Bank, 2003.
- [6] KAUFMANN, D. – KRAAY, A. – MASTRUZZI, M. (2005): *Governance Matters IV: Governance Indicators for 1996–2004*. World Bank Policy Research Working Paper, 2005, no. 3630.
- [7] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Výhled změn regulovaných cen do roku 2005*. Dostupný na: <http://www2004.mfcr.cz/static/Ceny/Vyhled/CenovaRegulaceScenar.htm> [14.12.2005].

- [8] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Vývoj a současný rozsah cenové regulace*. Dostupný na: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-53EDF4E6-EC5443AC/mfcr/hs.xsl/cenova_politika_7406.html?year=PRESENT#documenttop [14.12.2005].
- [9] NICOLETTI, G. – SCARPETTA S. – BOYLAUD, O. *Summary Indicators of Product Market Regulation with an Extension to Employment Protection Legislation*. OECD Economics Department Working Paper, 1999, no. 226.
- [10] NICOLETTI, G. – SCARPETTA S. *Regulation, Productivity and Growth: OECD Evidence*. Economic Policy, 2003, no. 36, s. 9-72.
- [11] WORLD BANK. *World Development indicators 2005*. Dostupný na: <http://www.worldbank.org> [21.12.2005].

Summary

The measurement of the regulatory size and quality is very difficult. The size of regulation can be stated through the rate of public expenditures to gross domestic product. We can also use some regulatory quality indicators such as indicator of regulatory quality by the World Bank, indicator of product market regulation by Organization for Economic Co-operation and Development or index of economic freedom by Heritage Foundation. All these indicators of the size or quality of regulation should give very similar results. The aim of this paper is found out if they did. The conclusion is done for 25 the European Union member states.